

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูสกลนคร"

จุดมุ่งหมายในการวิจัย มีดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาดัง ความรู้ ประสบการณ์ เกี่ยวกับ โสตทัศน และ เทคโนโลยีทางการศึกษา ของนักศึกษาวิทยาลัยครู สกลนคร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการผลิต การใช้สื่อการสอน และการบริการที่ได้รับ ของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครู สกลนคร
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ใน เมืองกับชนบท

วิธีดำเนินการ

1. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาชั้น ป. กศ. ป. กศ. สูง ภาคปกติ และ ป. กศ. สูง ภาคต่อเนื่อง วิทยาลัยครู สกลนคร ที่เคยผ่านการฝึกสอน ในปีการศึกษา 2521 มาแล้ว จำนวน 180 คน
2. เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน รวมข้อคำถาม จำนวน 51 ข้อ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบเลือกตอบและประเมินค่าการปฏิบัติ เกี่ยวกับความรู้ และ ประสบการณ์ด้านวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของนักศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบประเมินค่าเกี่ยวกับความต้องการ ในการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการหาความถี่จำแนกตามกลุ่มประชากร และรายวิชาที่ทำการศึกษา และแจกแจงแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แปลงคะแนนความถี่ เป็นค่าร้อยละ
2. การเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับ การบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนระหว่างนักศึกษาฝึกสอนในเมืองกับชนบท ใช้ค่า \bar{X} , S.D.
3. การเปรียบเทียบความต้องการกับสภาพที่เป็นจริง ในการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน โดยใช้ t-test

ผลของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ในค่านความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับวัสดุสิ้นและ เทคโนโลยีทางการศึกษา

1. นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนวิชาการผลิตและการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนจากอาจารย์สอนวิธีสอนวิชาต่าง ๆ ความรู้ของนักศึกษายู่ในระดับดี และพอใช้ได้
2. นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้แนวการสอนตามแบบฉบับของตนเอง และแนวการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูสกลนคร วิธีการสอนที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เป็นประจำได้แก่ วิธีการบรรยายโดยใช้สื่อประกอบการสอน นักศึกษาเห็นว่าลำดับขั้นของการสอนมีความสำคัญต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนมาก
3. การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนสำหรับวิชาที่ฝึกสอนอยู่ นักศึกษามีความเห็นว่า หากได้ยากปานกลางและหาง่าย นักศึกษาส่วนใหญ่ผลิตวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนขึ้นใช้เองมากที่สุด วัสดุอุปกรณ์ที่นักศึกษาผลิตขึ้นใช้มาก ได้แก่ บัตรคำ แผนภูมิ
4. ก่อนการฝึกสอนนักศึกษาส่วนใหญ่เคยสำรวจวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนที่วิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอน นักศึกษาเห็นว่าจำนวนวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนมีปานกลาง สาเหตุที่นักศึกษาบางคนไม่ได้สำรวจวัสดุอุปกรณ์การสอน เพราะหา ไม่มีเวลา ไม่ทราบว่าจะสอนชั้นใด

ตั้งใจจะผลิตขึ้นใช้เอง ชาคความรวมมือและการแนะนำจากวิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอน เห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก

5. นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนที่ ง่ายและดึงดูดความสนใจและเหมาะสมกับชั้นและวัยของเด็ก การเตรียมการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของนักศึกษาส่วนใหญ่ได้แก่การวางแผนการใช้ล่วงหน้าและการทดลองใช้ก่อนการสอนจริง นักศึกษาจะใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนเมื่อเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์นั้นเหมาะสมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจ นักศึกษาใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการอธิบายมากที่สุด วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนที่นักศึกษาใช้มากที่สุด ได้แก่ รูปภาพและของจริง เมื่อใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนแล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คำถามทดสอบความเข้าใจและประเมินผลการใช้

6. นักศึกษาจำนวนน้อยที่มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ไม่ทราบกลวิธีในการใช้วัสดุอุปกรณ์สอดแทรกเข้าไปในบทเรียน

ในค่านความต้องการเกี่ยวกับการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของนักศึกษา ป.กศ. ป.กศ.สูง (ปกติ) และ ต่อเนื่อง

นักศึกษาฝึกสอนในเมืองกับในชนบทมีความต้องการไม่ตรงกันเกี่ยวกับการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนในเรื่องต่อไปนี้ ความเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศก์ การกลับไปฝึกฝนทักษะ และการผลิตวัสดุอุปกรณ์ที่วิทยาลัย การจัดสถานที่สำหรับผลิตและใช้วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนฝึกสอน วิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน การใช้ความสังเกตปฏิบัติการของนักเรียนขณะใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน

สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับ การบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของนักศึกษาฝึกสอนในเมืองกับในชนบทที่ปฏิบัติในขณะฝึกสอนมีสภาพไม่ตรงกันในเรื่องต่อไปนี้ ความเอาใจใส่ของโรงเรียน ความเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศก์ การจัดอบรมสัมมนา การบริการวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของวิทยาลัย โอกาสเข้าไปยืมวัสดุอุปกรณ์จากวิทยาลัย การจัดสถานที่ผลิตและใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของโรงเรียน สภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมต่อการผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน การทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และเนื้อหาของบทเรียน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตและการใช้วัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน วิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน

เปรียบเทียบความต้องการกับสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของนักศึกษาฝึกสอนในเมือง พบว่า ความต้องการส่วนใหญ่ของนักศึกษาแตกต่างกับสภาพที่เป็นจริงขณะที่ทำการฝึกสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 นั่นคือสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนที่ปฏิบัติจริงในขณะที่ทำการฝึกสอนของนักศึกษาในเมืองมีน้อยกว่าความต้องการ

นักศึกษาฝึกสอนในเมืองมีความต้องการไม่แตกต่างกับสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ในเรื่องโอกาสเข้าไปยืมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนจากวิทยาลัย ค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน วิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน

เปรียบเทียบความต้องการกับสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของนักศึกษาฝึกสอนในชนบท พบว่า ความต้องการส่วนใหญ่ของนักศึกษาแตกต่างกับสภาพที่เป็นจริงขณะที่ทำการฝึกสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 นั่นคือ สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของนักศึกษาฝึกสอนในชนบทมีน้อยกว่าความต้องการ

กรณีที่นักศึกษามีความต้องการไม่แตกต่างกับสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนในเรื่อง ค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน วิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนวิชาการผลิตและการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนจากอาจารย์ผู้สอนวิธีสอนวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากว่าหลักสูตรระดับชั้นป.กศ.และป.กศ.สูง กำหนดให้เรียนวิชาการผลิตและการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนในวิชาวิธีสอนวิชาต่าง ๆ

2. การใช้เทคนิควิธีการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนตามแบบฉบับของตนเอง

และแบบฉบับของอาจารย์วิทยาลัยครูสกลนคร ซึ่งอาจจะเป็นเหตุจากการที่นักศึกษามีประสบการณ์หรือเห็นตัวอย่างจากอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูสกลนคร

3. การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกวัสดุอุปกรณ์ที่เราและดึงดูดความสนใจมากกว่าวัสดุอุปกรณ์ที่ตรงจุดมุ่งหมาย เหมาะสมกับเนื้อหา ระดับชั้นและวัยของเด็ก ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์สำคัญ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูสกลนครสอนเน้นหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างตนมาก

4. ในระหว่างการฝึกสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ผลิตวัสดุอุปกรณ์ขึ้นใช้เอง วัสดุอุปกรณ์ที่ผลิตขึ้นใช้เองมากที่สุดได้แก่ บัตรคำ แผนภูมิ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ศิริพร วีระโชติ เรื่อง "ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ 2520" ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักศึกษาฝึกสอนตั้งใจจะผลิตวัสดุอุปกรณ์ขึ้นใช้เอง หรือแหล่งบริการวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนอยู่ไกลจากโรงเรียนฝึกสอน นักศึกษาไม่สามารถจะไปขอยืมวัสดุอุปกรณ์ได้สะดวก

5. ก่อนการสอนจริง นักศึกษาวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนล่วงหน้า และเตรียมกิจกรรมเรียงลำดับก่อนหลัง วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนที่นิยมใช้มากที่สุดได้แก่ วัสดุกราฟิก ของจริง รูปภาพ หุ่นจำลอง ทั้งนี้เนื่องจากว่าวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวหาได้ง่าย สะดวกต่อการนำไปใช้ประกอบการสอน

6. ค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน นักศึกษาต้องจ่ายเงินในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนเอง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ สุคนธ์ ศัพท์หงษ์

7. สภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับ การบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของนักศึกษาในเมืองกับในชนบท ที่ปฏิบัติขณะฝึกสอนไม่ตรงกันอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องความเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศก์ การบริการวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของวิทยาลัย โอกาสเข้าไปยืมวัสดุอุปกรณ์จากวิทยาลัย ซึ่งนักศึกษาฝึกสอนในเมืองปฏิบัติได้มากกว่านักศึกษาฝึกสอนในชนบท ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักศึกษาฝึกสอนกลุ่มที่อยู่ในเมืองอยู่ใกล้อาจารย์นิเทศก์และศูนย์บริการวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของวิทยาลัย ซึ่งทำให้การนิเทศ เยี่ยมเยียน และการขอใช้บริการจากศูนย์วัสดุอุปกรณ์เป็นไปโดยสะดวก การกลับไปฝึกฝนทักษะและผลิตวัสดุอุปกรณ์ที่วิทยาลัย นักศึกษาฝึกสอนในเมืองและในชนบท มีการปฏิบัติน้อย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะโอกาสไม่อำนวยและเวลาในการให้บริการของศูนย์วัสดุอุปกรณ์ที่วิทยาลัยจำกัดเฉพาะเวลา

ราชการเท่านั้น

8. เปรียบเทียบความต้องการกับสภาพที่เป็นจริงในเรื่องการบริการ การผลิต การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของนักศึกษา จะเห็นได้ว่านักศึกษามีความต้องการให้ โรงเรียน วิทยาลัยจัดบริการเกี่ยวกับสื่อการสอนให้แก่ศึกษามากกว่าสภาพที่เป็นจริงใน ขณะทำการฝึกสอน

ข้อเสนอแนะ

1. อาจารย์ ภาคเทคโนโลยีทางการศึกษาควรมีโอกาสได้สอนนักศึกษาระดับ ป.กศ. และ ป.กศ.สูงให้มากยิ่งขึ้น โดยจัดเตรียมการฝึกสอนหรือปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อน การออกฝึกสอน
2. นักศึกษาควรมีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะประโยชน์ หลักการเลือก การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน
3. ในระหว่างการฝึกสอนควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา หรือจัดให้มีการผลิตและ เตรียมการสอนในวันเสาร์ อาทิตย์
4. นักศึกษาควรมีโอกาสไปสังเกตการสอนของเพื่อน และของครูพี่เลี้ยงให้ มากขึ้น
5. ในการผลิตวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน นักศึกษาควรมีโอกาสผลิตร่วมกัน และควรจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตและใช้ให้มากขึ้น
6. โรงเรียนฝึกสอนควรให้ความร่วมมือในการจัดสถานที่ผลิตและใช้ ตลอดจน การให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน
7. วิทยาลัยควรจะให้การบริการ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษายืมหรือผลิตในวันเสาร์ อาทิตย์ จัดทำรายชื่อนักศึกษาที่ขอวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนให้นักศึกษาทราบ และควรสำรวจความถี่ใน การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนแต่ละชั้น
8. วิทยาลัยควรจัดศูนย์อุปกรณ์ประกอบการสอน แบบกลุ่มโรงเรียน อาจจัดเป็น แบบสหการ เพื่อให้ นักศึกษาฝึกสอนในกลุ่มโรงเรียนมายืมใช้ได้สะดวก

9. วิทยาลัยอาจจะจัดให้มีการบริการวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนเคลื่อนที่โดยการจัดวัสดุอุปกรณ์ใส่รถไปให้นักศึกษายืมถึงโรงเรียน

10. ในการวิจัยต่อไปควรจะได้พิจารณาแนวคิดต่อไปนี้

ก. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะได้ใช้เครื่องมือหลายอย่าง เช่น การสังเกต การสอน การสัมภาษณ์ การทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน และควรใช้กลุ่มตัวอย่างหลาย ๆ ฝ่าย เช่น อาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง

ข. ควรจะได้มีการศึกษาคนควาหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนแต่ละชนิดที่นักศึกษาใช้ประกอบการสอน

ค. ควรจะได้มีการศึกษาถึงหน้าที่และขอบข่ายงาน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ของศูนย์วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนของวิทยาลัย

ง. ควรจะได้มีการศึกษาถึงหลักสูตร และแนวการสอนวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาในระดับ ป.กศ. และ ป.กศ.สูง ของวิทยาลัยครูสกลนคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย